

DAVRANIŞSAL COĞRAFYA

1

Kavram Haritaları:

Kavram haritaları, anlamlı öğrenme teorisine uygun olarak geliştirilen önemli tekniklerden biridir. Bu bağlamda, temel olarak kavramlar arasındaki ilişkileri ve kavramlara ilişkin örnekleri bir sayfa düzleminde oluşturmak ve sunmaktadır. Kavram haritaları bir dizi kavramın iki boyutlu sunumudur (Bağcı-Kılıç, 2003).

Kavram haritaları, kavramlar arasında köprü kuran bir öğrenme ve öğretme aracıdır. Daha genel anlamda, kavramların ilişkisini hiyerarşik şekilde gösteren iki boyutlu bir şemadır. Kavram haritaları, bilginin öğrencinin zihninde somut ve görsel olarak düzenlenmesini, anlamlı öğrenmenin gerçekleşmesini sağlar. Kavram haritaları bilgi birikimlerini organize eder, kavramları ilişkilendirme ve ayırt etme konusunda öğrenci yeteneklerini geliştirir (Duru, 2001).

DAVRANIŞSAL COĞRAFYA

Haritada yer alan kavramlar, bireylerin zihnindeki kavramlar arası ilişki ya da bağlantıları sunan doğrular tarafından birbirine bağlanan sınıflandırılmış kutucuk ya da daireler tarafından temsil edilmektedir (Hough ve diğ., 2007). Kutucuklar (Nodes) *kavramları* temsil etmekte, bağlantılar ise kavramlar arasındaki *ilişkileri* tanımlamaktadır (Chang ve Chang, 2008). Liu (2004)'ya göre kavram haritaları, kavramlar arasındaki ilişkileri sunan hiyerarşik iki boyutlu görsel araçlardır. Kavramlar süper ordinat kavramın en üste yer aldığı alt ordinat kavramların ise daha alt kısımlarda yer aldığı bir hiyerarşide düzenlenmektedir (Bagci-Kilic, 2003).

Kavram haritalarında kavramlar hiyerarşik olarak düzenlenir (Chang, 2007) ve açıklayıcı sözcük öbeğiyle birlikte tanımlanan oklar ile birbirine bağlanır (Kinchin, De-Leij ve Hay, 2005). Kavramlara ve tanımlanmış bağlantılara ek olarak kavram haritaları çapraz bağlantılar içermektedir. Çapraz bağlantılar ise kavramların bağımsız dallarını birbirine bağlamaktadır (Jacobs-Lawson ve Hershey, 2002).

DAVRANIŞSAL COĞRAFYA

Lian (1998)'a göre ise kavram haritalama öğrencilerin konuya ilişkin anlama düzeyini belirlemek, kavramsal yapısını ortaya çıkarmak ve bilişsel yapılarını kavramak için uygun bir tekniktir. Ayrıca bu araçlar öğrencilerin herhangi bir konu ya da kavrama ilişkin kendi bilgilerini görsel olarak sunmalarına da olanak tanımaktadır (Zelev, Lenaerts ve Wieme, 2004; Hill, 2008).

Slotte ve Lonka (1999) ise kavramsal ilişkilerin yapılandırılmasını sağlamak için kullanılabilecek bir araç olarak kavram haritalarını önermektedirler. Kavram haritaları öğrenme sürecinde öğrencilerin var olan bilgi yapılarının ortaya çıkarılması, öğrenme sürecindeki bilgi düzeylerinin incelenmesi ve öğrencilerin öğrenmelerinin değerlendirilmesi gibi pek çok amaç doğrultusunda kullanılabilmektedir.

DAVRANIŞSAL COĞRAFYA

Kavram haritaları farklı biçimlerde çizilebilmektedir. Bu farklılaşma, amaç ve konulara bağlı olarak gelişir. Ancak amaç ve konu ne olursa olsun, kavram haritalarının kullanımının temel amacı kavramlar arasındaki ilişkileri göstermek ve kavramları somutlaştırmaktır (Bayındır, 2006; Kurnaz; 2010). Bu bağlamda, biçimsel çeşitleri bakımından başlıca kavram haritaları dörde ayrılmaktadır.

- Örümcek kavram haritaları
- Zincir kavram Haritaları
- Hiyerarşik Haritalar
- Karmaşık Haritalara Bir Örnek
- Balık Kılçığı Haritalar

DAVRANIŞSAL COĞRAFYA

Kavram Haritaları Niçin Yararlıdır?

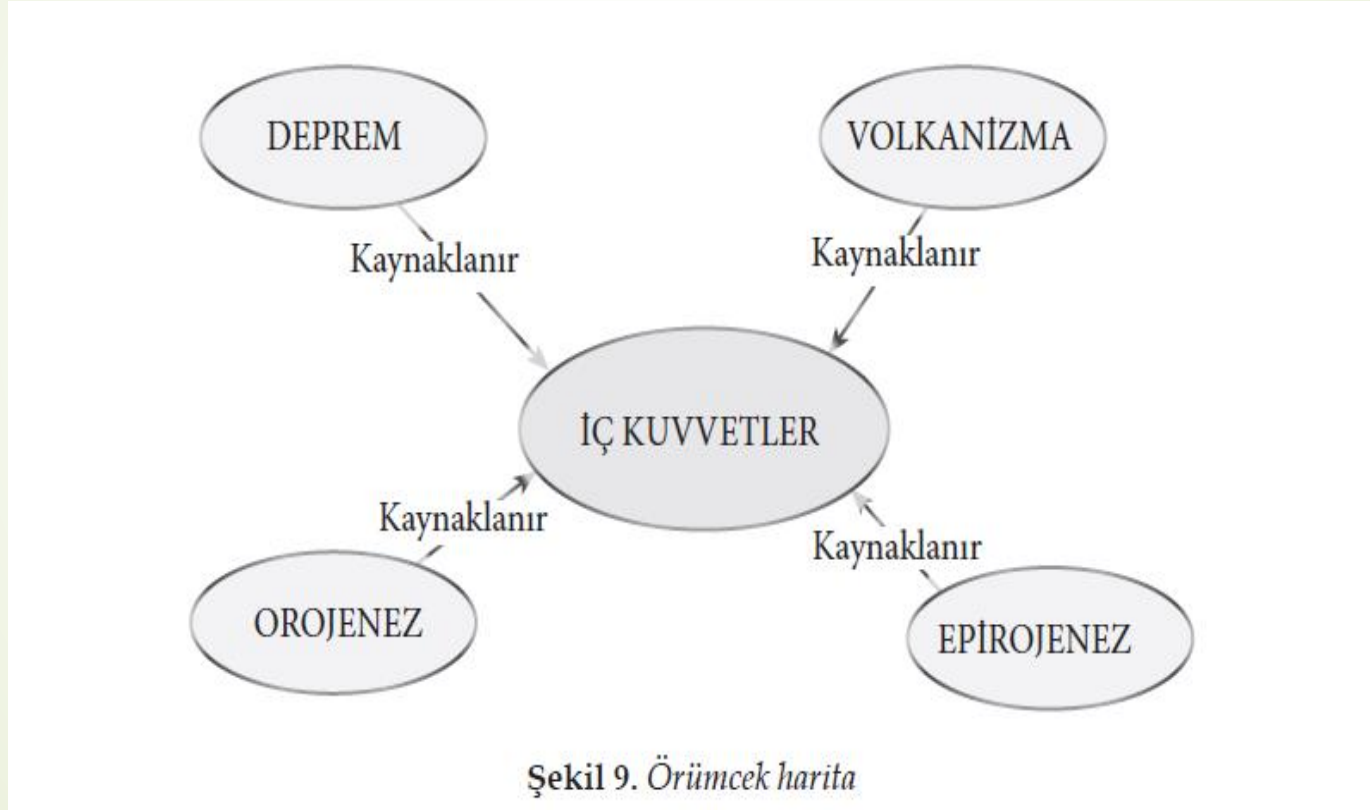
Son yıllarda, kavram haritaları öğretmenler için çok yararlı öğretme ve değerlendirme stratejisi haline gelmiştir. Bu stratejiyi diğerlerinden üstün kılan yararları aşağıda sıralanmıştır (Demiray, Bahçivan, Külahçı, 2002):

- Kavram haritası yöntemini diğerlerinden üstün kılan öncelikli avantajı, esas fikirlerin görsel sunumunu elde edilebilir kılmasıdır. Aynı konuya yada kavrama yönelik kavram haritaları yaratıcıların özel görüşlerini yansıttıklarından farklı çizilebilirler.
- Öğrenmeyi gözle görülür biçimde artırır.
- Farklı öğrenme şekillerine ve öğrenciler arasındaki diğer bireysel farklılıklara hitap eder.
- Pek çok değişik konu, öğretim aşaması ve not seviyesi için uygundur.
- Öğrenilmesi, öğretilmesi ve kullanılması kolaydır.

DAVRANIŞSAL COĞRAFYA

- ❖ Kapsam temellidir.
- ❖ Kapsam oluŐturulması ve bütünleŐtirilmesinin değerlendirilmesinde kolaylıkla kullanılabilir.
- ❖ Kavram haritaları, đrenci merkezli, đrenci aktif yöntemlerdir ve öğrenciyle đretmen tartıŐarak bir haritayı oluŐturduklarında đretmen đrenci etkileŐimini teŐvik eder.
- ❖ Kavramlar arasındaki doğrusal ilişkileri tanımlanmalarına yararlı bir alternatif oluŐturulur.
- ❖ Bir sistem içindeki ilişkileri göstermesinde yararlı alternatiflerdir.

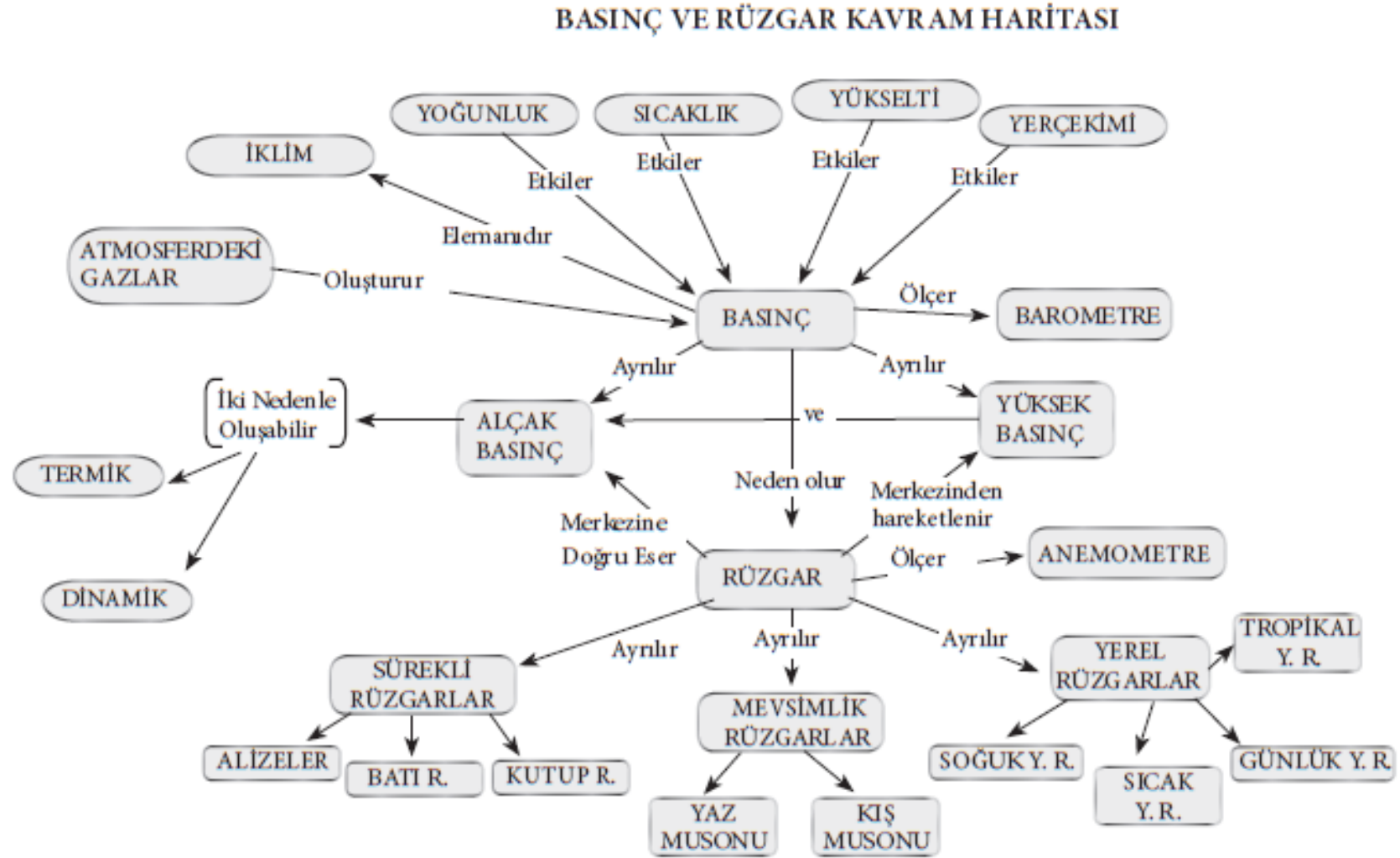
DAVRANIŞSAL COĞRAFYA

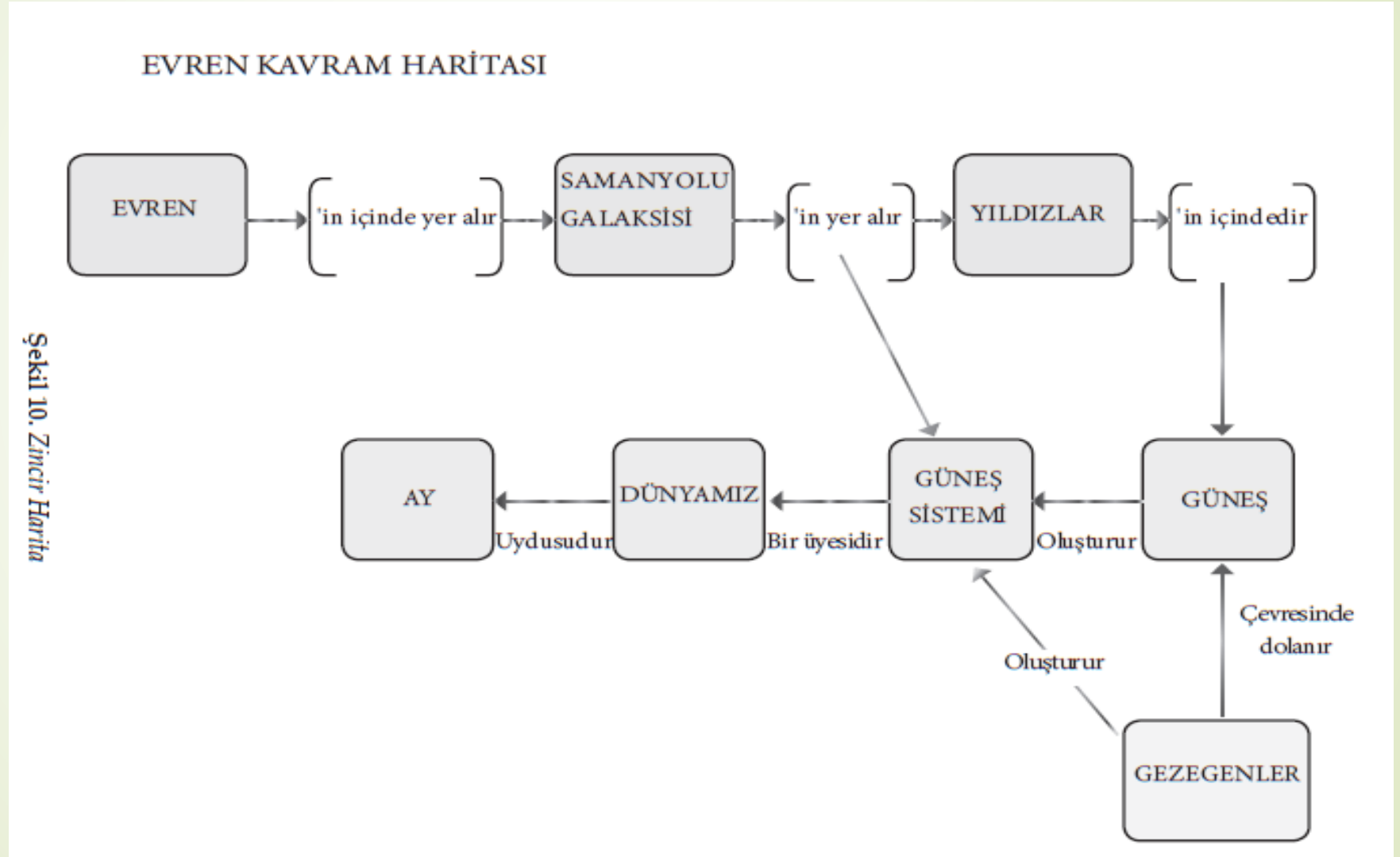
DAVRANIŞSAL COĞRAFYA

8

Şekil 13. Karmaşık Haritalara Bir Örnek

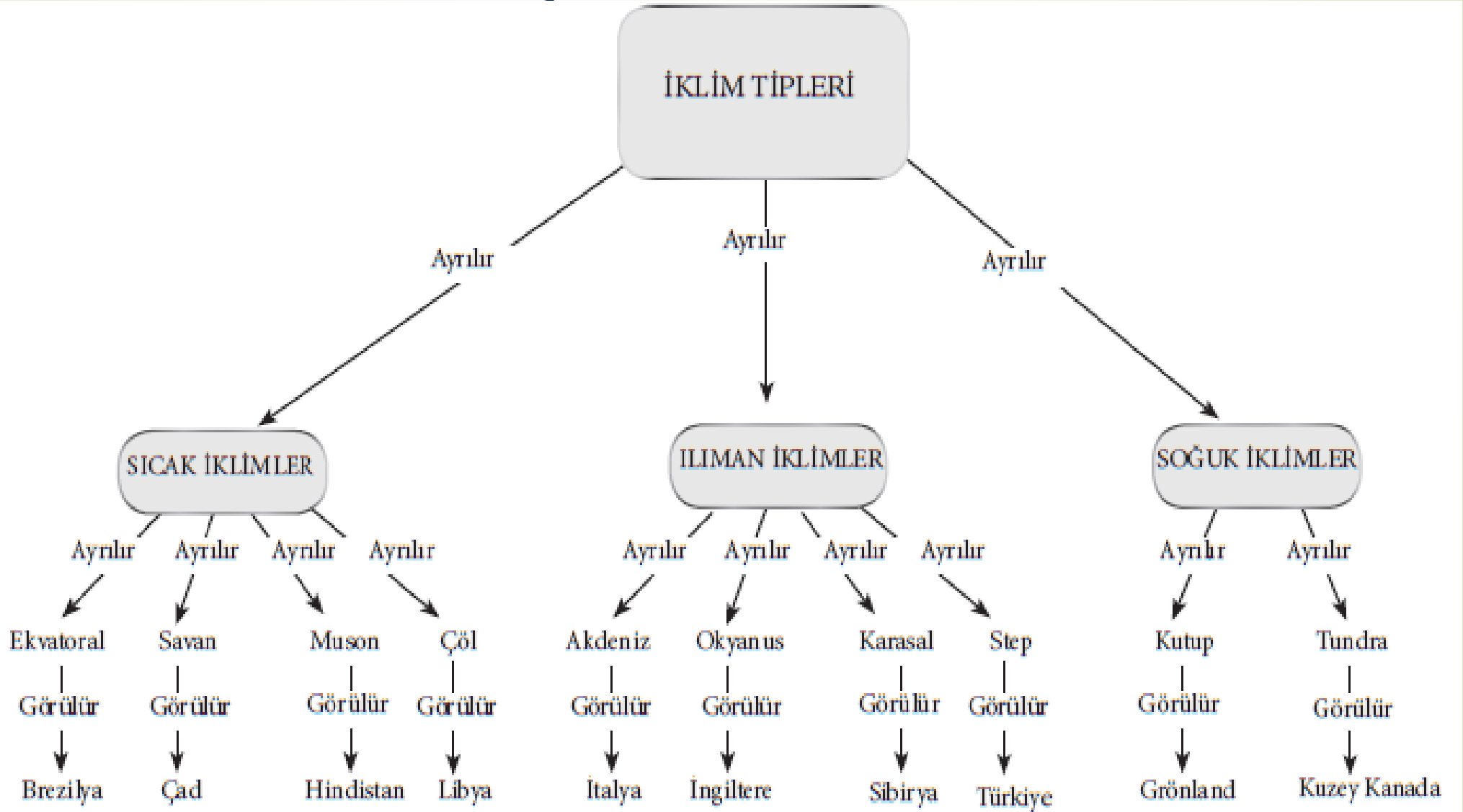

DAVRANIŞSAL COĞRAFYA

DAVRANIŞSAL COĞRAFYA

Şekil 11. Hiyerarşik Haritalar

DAVRANIŞSAL COĞRAFYA

Herhangi bir konuyla ilgili bir yığın kavramla karşı karşıya kalındığında, birbiriyle bağlantılı kavramları bir takım gruplara ayırarak sınıflandırmak, kavramların öğrenilebilirliğini artırmaktadır. Çünkü bilgiyi anlamlandırmak için kullanılan bir örgütleme biçimi olan kavram haritaları, bir kavramın alt kavramları ve kavramlar arasındaki ilişkileri hiyerarşik bir şekilde görmeye yardım eder. Zira birbirine benzer ve yakın olan kavramlar öğrenmede kolaylık sağlar (Şeyihoğlu, Akbaş, Kartal, 2012).

DAVRANIŞSAL COĞRAFYA

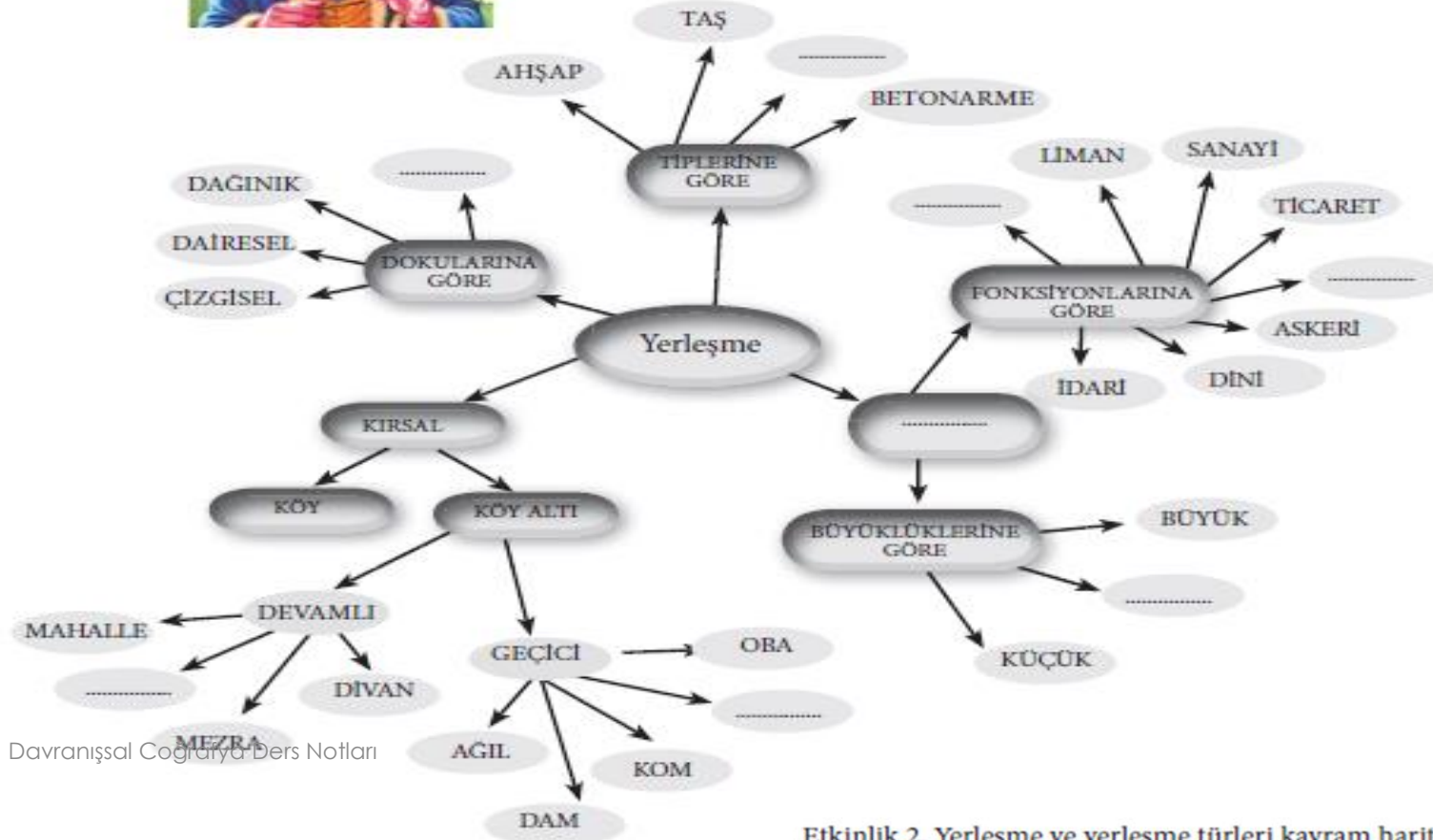
12

Okul No:

Sınıf:

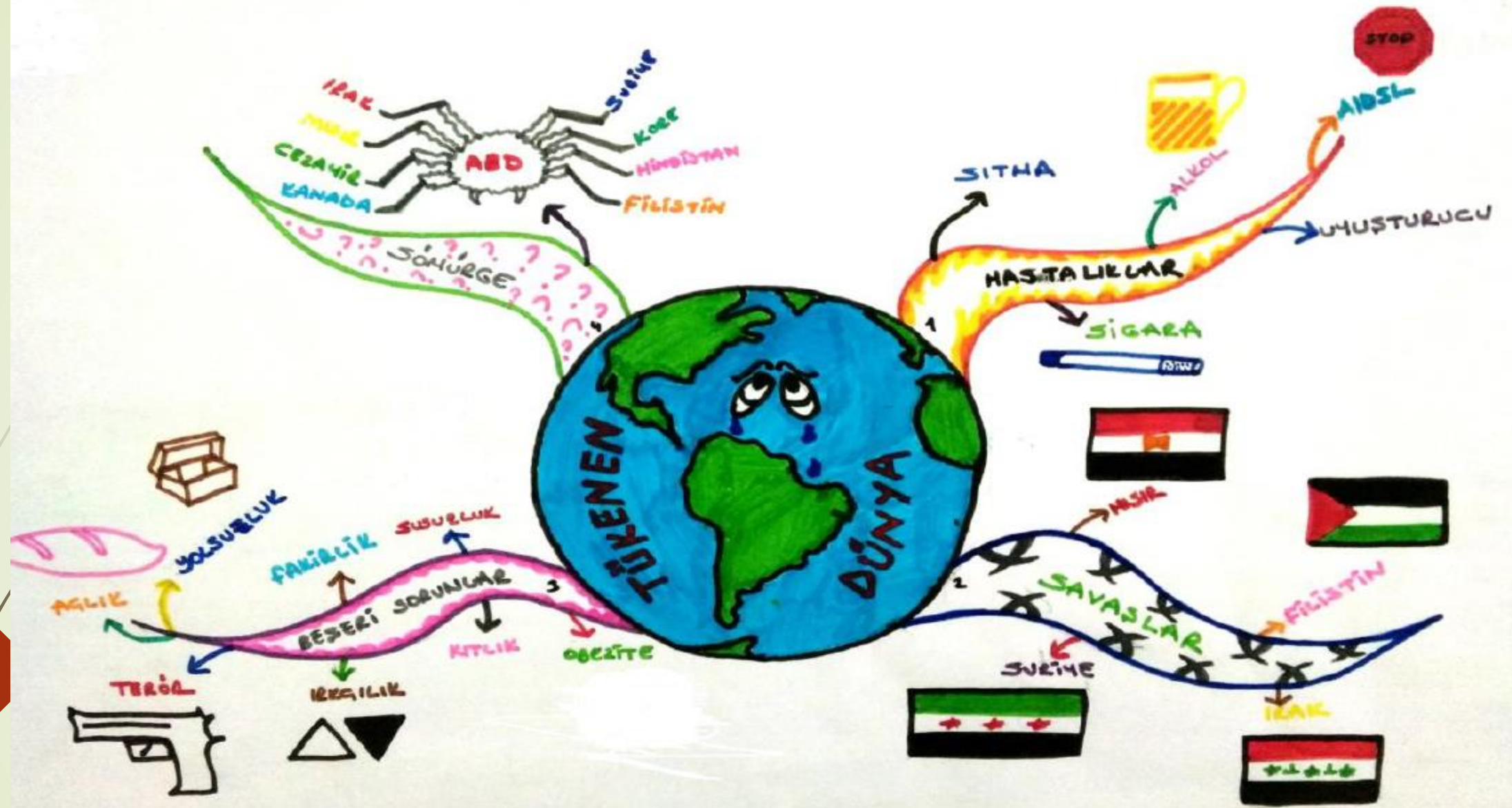
Selam Arkadaşlar; Aşağıda verilen kavram haritasında boş bırakılan yerlere uygun kavramları yerleştiriniz. Ayrıca bu kavram haritasında verilen kavramlar ve bu kavram arasındaki ilişkileri açıklamaya ne dersiniz?

Davranışsal Coğrafya Ders Notları

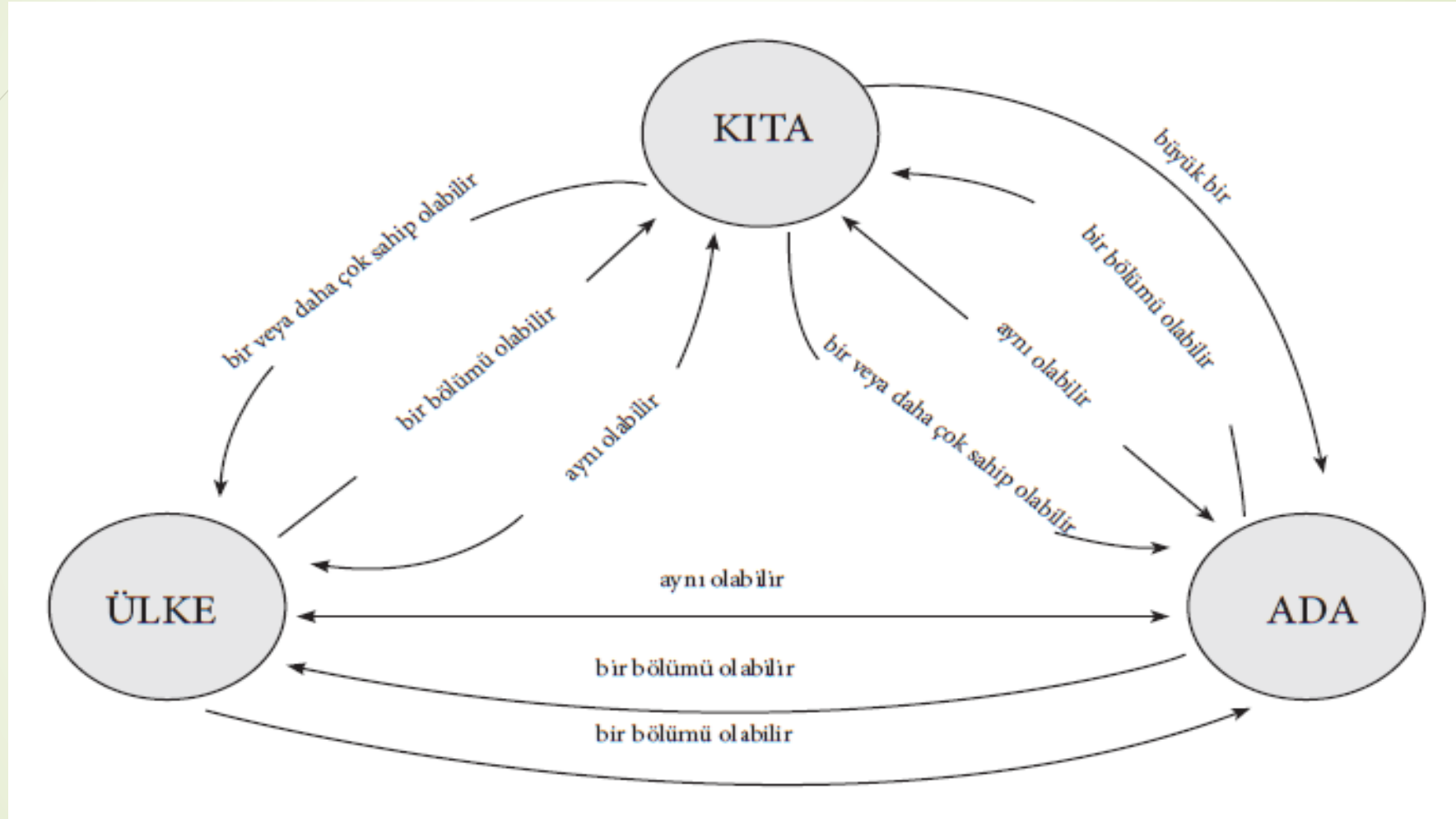

Günümüz Dünya Sorunları Zihin Haritası Uygulamalarından Örnekler (Şeyihoğlu, Sever, Özmen, 2017)

Günümüz Dünya Sorunları Zihin Haritası Uygulamalarından Örnekler (Şeyihoğlu, Sever, Özmen, 2017)

DAVRANIŞSAL COĞRAFYA

Uygulama Örnekleri ile Coğrafya Eğitiminde Kavram ve Zihin Haritaları (Şeyihoğlu, Akbaş, Kartal, 2012).